

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 71141-02-20 פלונית ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה-משרד הרווחה
והשירותים החברתיים חיפה ואח'

תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט ערפאת טאהא

המערערים 1. פלונית
2. פלוני

נגד

המשיב

היועץ המשפטי לממשלה-משרד הרווחה והשירותים
החברתיים חיפה

פסק דין

1
2 לפניי ערעור על פסק דינו של בית המשפט לענייני משפחה בטבריה (כב' השופטת ורד ריקנטי-
3 רוסהר) שניתן ביום 29.11.2020 בתיק א"פ 66756-11-20.
4

רקע עובדתי

5
6
7 1. המערערים הם הוריה של הילדה, ילידת xx.x.2013, אשר נפצעה ביום x.xx.2020 או
8 סמוך לכך בקרסול רגל ימין בזמן קפיצה מטרמפולינה. בשל זיהום שהתפתח במקום
9 הפצע פונתה הקטינה ביום xx.xx.2020 לבית חולים פוריה, שם אושפזה למשך 4 ימים
10 במהלכם עברה ניתוח לניקוז הפצע ושטיפתו וכן טופלה באמצעות אנטיביוטיקה דרך
11 הוריד. מצב הפצע השתפר בעקבות הטיפול שניתן ונכון להיום הפצע החלים.
12
13 2. במהלך אשפוזו ובמהלך האנמנזה שהתקבלה מן ההורים התברר כי הקטינה לא חוסנה
14 מעולם נגד טטנוס. מדובר במחלה זיהומית קשה אשר תוצאותיה עלולות להגיע למוות.
15 בשל עובדות אלה המליץ הצוות הרפואי שטיפל בקטינה בבית החולים להורים לחסן את
16 הילדה בחיסון סביל ופעיל. ההורים סירבו לאפשר מתן חיסון נגד טטנוס לקטינה, וביום
17 xx.xx.2020 אף הוציאו אותה מבית החולים.
18
19

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 71141-02-20 פלונית ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה-משרד הרווחה
והשירותים החברתיים חיפה ואח'

תיק חיצוני:

3. נוכח האמור הגיש המשיב לבית המשפט קמא בקשה דחופה להורות על ביצוע פעולה
רפואית לקטין בהתאם לסעיף 68(ב) לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב-
1962 (להלן: "החוק" או "חוק הכשרות"), בגדרה עתרו מבית המשפט לכפות על
המערערים לחסן את הקטינה נגד טטנוס. לבקשה צירף המשיב תעודה רפואית חתומה
בידי פרופ' דניאל גליקמן, מומחה ילדים ומומחה למחלות זיהומיות בילדים, בה הסביר
פרופ' גליקמן את חשיבות החיסון נגד טטנוס במקרה דנן ועמד על הסיכונים הנשקפים
לילדה אם לא תקבל את החיסון. נקבע, כי "לפי הספרות הרפואית המקובלת, כולל
הנחיות משרד הבריאות בתדריך החיסונים, על הילדה לקבל בהקדם האפשרי חיסון
פעיל וסביל כנגד טטנוס". פרופ' גליקמן ציין עוד, כי הוא הסביר למערערים את
החשיבות הרבה של החיסון כנגד טטנוס על אף הזמן שעבר מהפציעה, את מהות המחלה
הנגרמת על ידי החיידק וחומרתה, את העדרו של טיפול ספציפי במחלה ואת בטיחות
ויעילות החיסון. על אף האמור עמדו המערערים בסירובם שיינתן לקטינה חיסון נגד
טטנוס.

פסק דינו של בית המשפט קמא

4. בפסק דין מיום 29.11.2020 קיבל בית המשפט קמא את הבקשה, והורה על מתן חיסון
לקטינה בניגוד לעמדת ההורים. נקבע, כי סעיף 68(ב) לחוק מקנה לבית המשפט סמכות
להתערב באוטונומיה של ההורים בכל הנוגע למתן טיפול רפואי בקטין תוך התחשבות
בחשיבות הטיפול, נחיצותו, דחיפותו, הפגיעה האפשרית באורח חייו וסיכויי השיפור
באיכות חייו. על פי גישתו של בית המשפט קמא, המבחן אם יש מקום להתערבות
באוטונומיה של ההורים הוא "מבחן תועלתני, שעל פיו יש לבחור באותה פעולה אשר
תוצאתה תגדיל במידה הרבה ביותר את שמירת שלומו של הקטין, למול הנזק שיגרם
באותו טיפול. במסגרת מבחן התועלת מול הנזק יש לבחון האם מדובר בטיפול מידתי
קרי, אם יש בו כדי להיטיב את מצבו של הקטין במידה מספקת כדי להצדיק את
נקיטתו, במיוחד על רקע כל נזק או הכבדה אפשריים שהוא עלול לגרום, ואם הוא עולה
על החלופות העומדות על הפרק". בהסתמך על חוות דעתו של פרופ' גליקמן ועדותו בדבר
נחיצות החיסון במקרה דנן הגיע בית המשפט קמא למסקנה, כי מתן חיסון פעיל וסביל
בנסיבות העניין חיוני לשמירה על שלום גופה של הקטינה וכי מניעת טיפול רפואי זה
מציב את הקטינה בסיכון למחלת טטנוס, העולה כדי סכנת חיים. מנגד, כך נקבע, מדובר
בחיסון מקובל ונהוג ברפואה המערבית ולא צפוי שייגרם לקטינה נזק כלשהו בעקבותיו.

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 71141-02-20 פלונית ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה-משרד הרווחה
והשירותים החברתיים חיפה ואח'

תיק חיצוני :

טענות הצדדים

5. המערערים טענו כי מאחר שחלף פרק זמן העולה על 21 ימים מיום הפציעה, אין כל סיכון שהקטינה נדבקה בחיידק הטטנוס ואין כל צורך במתן החיסון. לטענתם, בהתאם לחוות דעתו של פרופ' גליקמן עצמו, הדגירה של החיידק מתרחשת בפרק זמן הנע בין 3 ימים עד ל- 21 ימים מיום הפציעה ומאחר שתקופה זו חלפה, אין עוד בסיס לטענות המשיב, כי קיים צורך במתן החיסון. לטענתם, סמכות בית המשפט לכפות טיפול קמה רק מקום שקיימת דחיפות וסכנת חיים מידית, ועל מנת לטפל בבעיה רפואית קיימת. הדין אינו מעניק לבית המשפט לכפות טיפול מונע הצופה פני העתיד. על פי הנטען, היום בחלוף 28 ימים מיום הפציעה, הפצע החלים, הקטינה מרגישה טוב, ואין היא סובלת מבעיה רפואית כלשהי. המערערים המשיכו וטענו, כי בית המשפט קמא התבסס על עדותו של פרופ' גליקמן אף שלא הוגשה מטעמו חוות דעת ערוכה כדון, כאשר מנגד לא התאפשר להם, נוכח סד הזמנים שקבע בית המשפט קמא, להגיש חוות דעת נגדית.

6. המשיב סמך את ידו על פסק דינו של בית המשפט קמא ועל חוות דעתו ועדותו של פרופ' גליקמן. נטען, כי נוכח הפצע ממנו סבלה הילדה והזיהום שהתפתח בעקבותיו קיימת אפשרות ממשית שהיא נדבקה בחיידק הטטנוס ועל כן, קיימת דחיפות מידית בחיסונה נגד מחלה זו. ב"כ המשיב הדגישה את חומרת המחלה הנגרמת מחיידק הטטנוס, את העובדה כי המחלה עלולה לגרום למוות, כאשר מנגד לא נשקפת מן החיסון סכנה כלשהי לקטינה ויעילותו מוכחת ואינה שנויה במחלוקת. בשקלול כל אלה, כך נטען, בצדק כפה בית המשפט קמא על ההורים חיסון הקטינה. לטענתם, קבלת עמדתם של המערערים חושפת את הילדה לסכנה חמורה ומוחשית ואין לתת ידה לכך.

דיון והכרעה

7. לאחר ששמעתי את טענות הצדדים ועיינתי בחוות דעתו של פרופ' גליקמן ובעדותו בפני בית המשפט קמא ולאחר שקיבלתי ממנו הבהרות במהלך הדיון שקיימתי היום במעמד הצדדים, נחה דעתי כי דין הערעור להתקבל.

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 71141-02-20 פלונית ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה-משרד הרווחה
והשירותים החברתיים חיפה ואח'

תיק חיצוני:

8. בטרם אפרט את השיקולים שהביאו אותי למסקנה לעיל, חשוב להסביר את המצב
העובדתי והבריאותי של הקטינה, שכן הכרעת בית המשפט במחלוקת שבין הצדדים
נגזרת מעובדות המקרה הנדון לפניו וממצבה הבריאותי של הקטינה. כאמור, הקטינה
הגיעה לבית החולים בשל זיהום שהתפתח באזור הפצע יותר מעשרה ימים לאחר
שנפצעה. הקטינה טופלה באמצעות פתיחת וניקוז הפצע ושטיפתו ובאמצעות
אנטיביוטיקה שהוחדרה לגופה דרך הווריד. נכון להיום, הילדה החלימה, הפצעה הגליד
והחלים והילדה אינה סובלת ממחלה רפואית המחייבת טיפול רפואי כלשהו. החיסון נגד
טטנוס שהמשיב מבקש לכפות על הקטינה והוריה לא נועד לטפל בפצע, שכן הפצע כבר
החלים כאמור, אלא נועד לטפל במחלה שהקטינה אולי סובלת ממנה נוכח חדירה
אפשרית של חיידק הטטנוס לגופה דרך הפצע הפתוח ממנו סבלה. חיסון הטטנוס במקרה
דנן הינו טיפול מונע שנועד לאפשר לקטינה להתמודד עם מחלה אפשרית שאולי מקנת
גופה ושאין דרך מדעית רפואית שמאפשרת לרופאים לוודא אם המחלה אכן קיימת ואם
לאו.

9. השאלה היא האם בנסיבות אלה קיימת הצדקה להתערבות בית המשפט בהחלטת
ההורים וכפיית החיסון בניגוד לרצונם. סעיף 68(ב) לחוק קובע:

"היתה הבקשה להורות על ביצוע ניתוח או על נקיטת אמצעים רפואיים, לא
יורה על כך בית המשפט אלא אם שוכנע, על פי חוות דעת רפואית, כי האמצעים
האמורים דרושים לשמירת שלומו הגופני או הנפשי של הקטין או האדם
שמונה לו אפוטרופוס, לאחר ששקל את רצונו של האדם, חשיבות הטיפול,
נחיצותו, דחיפותו, הפגיעה האפשרית באורח חייו ואת סיכויי השיפור באיכות
חייו של האדם".

התערבות בית המשפט וכפיית טיפול רפואי בניגוד לעמדת ההורים היא התערבות
דורסנית, שיש בה פגיעה בכבוד האדם, באוטונומיה שלו ובשלמות גופו. התערבות זו
תיעשה רק במקרים שבהם מגיע בית המשפט למסקנה כי היא דרושה לצורך טיפול רפואי
דחוף שהקטין או החסוי זקוקים לו באופן מידי בשל בעיה רפואית קיימת שממנה הוא
סובל, וכי אי ההתערבות עלולה לגרום לקטין או לחסוי נזק חמור ובלתי הפיך. אין
הוראת חוק זו מסמיכה את בית המשפט לכפות על הורים חיסון מונע לילדיהם, ואין היא
מאפשרת התערבות מצדו של בית המשפט כדי למנוע מחלה עתידית אפשרית. על כן, לא
היה מקום לכפות על המערערים לחסן את הקטינה אך בשל קיומו של חשש שהפצע גרם

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 71141-02-20 פלונית ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה-משרד הרווחה
והשירותים החברתיים חיפה ואח'

תיק חיצוני :

- 1 לחדירת חיידק הטטנוס לגופה. כפי שבית המשפט לא כופה על הורים לחסן את ילדיהם
2 מפני חצבת, חזרת, אדמת, שיתוק ילדים, דלקת כבד A, אבעבועות רוח ונגד מחלות רבות
3 אחרות שהשלכותיהן חמורות ביותר, כך אין מקום לכפות על המערערים חיסון נגד
4 טטנוס.
5
6
7 10. אכן, במקרה דנן סבלה הקטינה מפצע חודר ועל כן, הסיכוי שהיא נדבקה בחיידק גדול
8 יותר לעומת אדם אחר שלא סבל מפצע כאמור. ברם, אין בעובדה זו כדי להצדיק
9 התערבות בית המשפט בהחלטת ההורים וכמה טעמים לדבר: ראשית, לא הובא בפני בית
10 המשפט קמא נתון כלשהו שממנו ניתן ללמוד על שיעור האנשים שחלו בטטנוס כתוצאה
11 מפצע דוגמת הפצע ממנו סבלה הקטינה. גם בעדותו בפניי לא ידע פרופ' גליקמן להשיב על
12 השאלה בנוגע לשיעור החולים בטטנוס מקרב אלה שנפצעו; שנית, מאז נפצעה הקטינה
13 חלפו יותר משלושים ימים ובהתאם לחוות דעתו של פרופ' גליקמן, 94% מהמקרים
14 שבהם התגלתה מחלת הטטנוס, המחלה הופיעה ב- 21 הימים הראשונים לאחר הפציעה.
15 נוכח פרק הזמן שחלף מאז הפציעה (כ- 30 ימים), הסיכוי שהקטינה חלתה במחלה נמוך
16 עוד יותר; שלישית, בעדותו בפניי אישר פרופ' גליקמן, כי אף שכ- 5% מהאוכלוסייה אינם
17 מחוסנים נגד טטנוס, ידוע לו על ארבעה מקרים בלבד של מחלה בטטנוס בעשרים השנים
18 האחרונות. עובדות אלה מלמדות כי הסיכוי שהקטינה חלתה או נדבקה בטטנוס בשל
19 הפצע ממנו סבלה הינו סיכוי קטן ביותר. שקלול הנסיבות והנתונים שהובאו לעיל מביא
20 למסקנה שיש לכבד את עמדת ההורים שלא לתת לקטינה חיסון ואין מקום להתערבות
21 הקשה ברצונם ובהחלטתם.
22
23 11. סוף דבר, הערעור מתקבל, והחלטת בית המשפט קמא מבוטלת. בנסיבות העניין, אינני
24 עושה צו להוצאות.
25
26
27 ניתן היום, כ' כסלו תשפ"א, 06 דצמבר 2020, בהעדר הצדדים.
28

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 71141-02-20 פלונית ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה-משרד הרווחה
והשירותים החברתיים חיפה ואח'

תיק חיצוני:

נרפאת טאהא, שופט